

Синтез на типови решения с помощта на принципите на Семантичния кръг

Петя Бонева

Synthesis of standard solutions using the principles of the Semantic circle: *The semantic circle of visual forms (images, pictures, compositions, objects, works, etc.) is a stimulating creative and innovative thinking novelty in education and practice, introducing new concepts, approaches, methods and techniques in the analysis and synthesis of visualizations, communications and presentations.*

Being applied in the teaching and practice in various degree programmes of Ruse University, Bulgaria, the semantic circle is acquired and implemented to a high effect already in the first semesters of degree programmes that are not as much related to design or artistic creativity, as to the areas in which communications and presentations are a priority.

This study reveals the nature, structure and application of the semantic circle in the synthesis of visual solutions, also including solving specific creative and innovative tasks that are focused in different thematic areas.

Key words: *Function, semantics and expressiveness of visual forms, Semantics, communications and presentations, Semantic circle of visual forms and images, Semantic information.*

ВЪВЕДЕНИЕ

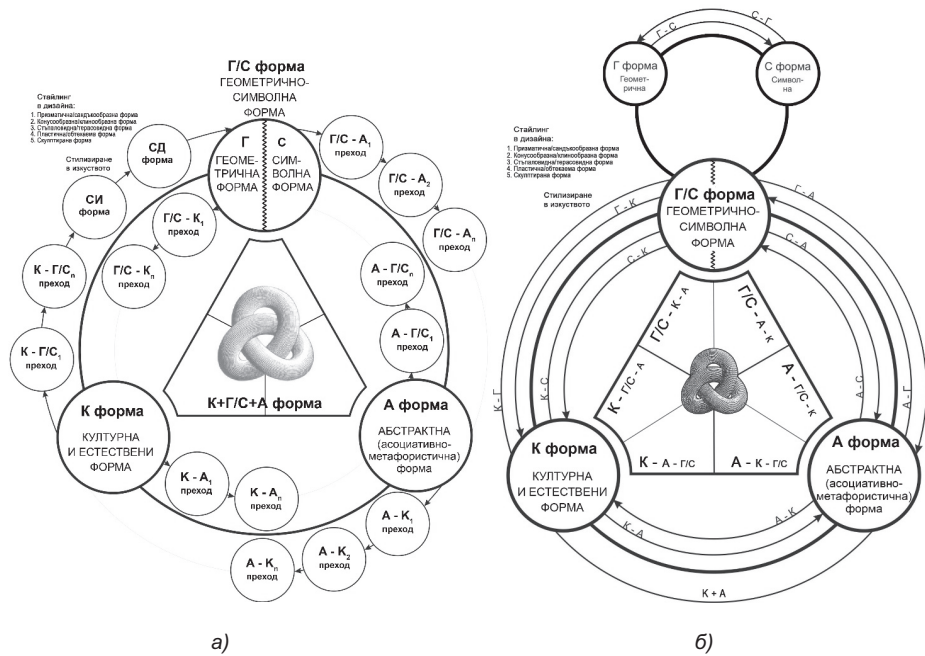
Всички сфери на целеустремената човешка дейност, за които креативността и иновативността са приоритети, а комуникациите и презентациите са перманентно цел, стратегия, инструментариум или средства, създават и-или използват разнообразни визуални форми, образи, изображения, картини, композиции и др., следвайки двете доминиращи тенденции. **Първата** – експресивността/изразителността, че „картинката струва повече от хиляда думи“. **Втората** – породена от естетиката и изкуството, съдържаща се в цитираните по-горе думи на Салвадор Дали.

Реалният свят е изпълнен с огромно по количество и качество богатство от визуални решения и творения, които ни изправят пред няколко съдържателни въпроса:

1. Как да обучаваме бъдещите творци и професионалисти да ги анализират и синтезират?
2. Как да свържем в тях трите основни естетически категории:
 - **Функция** (предназначение).
 - **Информационна изразителност** – съответствие на вторичното - формата/структурата с първичното – функцията.
 - **Семантиката** (смисъла, значението – като съдържание на семантичната информация)
3. Как да реагираме на реалните стресови ситуации и на естетическите шокове, обобщени във фразите:
 - Защо не всичко визуално е понятно/логично, а „прескача отвъд“ – в трансцедентното, „безсмисленото“, необяснимото и несъвместимото с ценностите?
 - Защо хората не харесват това, което не разбират?

ИЗЛОЖЕНИЕ

Древната мечта на човечеството за хармонията на най-естетичната форма – кръга, както и желанието с малко („икономично“) да кажем всичко е реализирана в авторска концепция на Н. Орлов като опростена структура, в която основно внимание е отдадено на еднокомпонентните К, Г/С и А форми, както и на двукомпонентните форми, образи, изображения и т.н., съгласно фиг.1.

а) б)
 Фиг. 1. а, б. Семантичен кръг на визуалните форми, образи, изображения. Концептуален модел с опростена „икономична“ (а) и развита (б) структура на Н. Орловс [...], с приложение в обучението

Независимо от разнородността им, визуалните форми са изградени посредством поединично или смесено приложение на четири основни функционално-структурни семантични елемента:

1) **К-форма**. Културна, естествена форма – продукт на еволюцията (нежива природа; фауна и флора), както и на коеволюцията (продукти на съзнателната съзидателна човешка дейност).

2) **А-форма**. Абстрактна, метафорично-асоциативна форма.

3) **Г/С форма**. Геометрична/Символна форма, като формално-смислено свързване на две и самостоятелни и взаимно проникващи се категории.

- Г-форма – на обектите с ясна геометрична структура; продукт на целиви геометрични построения.

- С-форма – на символите (йероглифи, букви, числа, символните стойности, аналози на духовността).

1. Еднокомпонентни визуални форми, образи, изображения – свидетелство са за високи нива на мислене, знания, умения и майсторство. Освен това те безусловно потвърждават приписваната на Хегел мисъл: „По-малко(то) е повече.“

2. Двуконформни визуални форми, образи, изображения - основни закономерности и принципи при формиране на двуконформни визуални форми, образи, изображения:

1) Пълното семантично изследване изисква обхващането на всичките 12 взаимодействиения между двойки от семантични елементи/същности.

2) Изграждането на по-сложните, информационно по-сложните и по-многопластови, двуконформни визуални форми, образи и изображения трябва да бъде подчинено на основния композиционен принцип за хармонично обединяване и

съчетаване, отговарящо на **принципа за единство и съподчиненост**, т.е. съобразно духа на композиционната организация и йерархия.

За целта една от категориите (първата посочена) е йерархично главна, доминираща и поема функцията на композиционно-тематична основа, а другата (втората) остава на по-ниско йерархично ниво като второстепенна, допълваща.

3) Двуконпонентните форми дават възможност на автора си да реализира визия и концепция, опирайки се на мотивите:

a. Има сюжети/картини, които не могат или не е задължително, да бъдат изпълнени като едноконпонентни, т.е. двуконпонентната концепция няма заместител.

b. Такива творби, без да се отдават на визуално многословие кроят висок мисловно-естетически потенциал – все още в „обхвата“ на мисълта на Хегел.

c. Авторът консумира правото си да разкрие мисловност и визия на най-високите нива по вертикалата на човешкия ум, развивайки темата си по трите хоризонтали на ума, демонстрирайки замисъл, стойности, значимост и оригиналност, постигнати с подобаващ перфекционизъм.

d. Минимално или с мяра усложненият сюжет може да бъде развит с използване на силата от контраста на двете различни, но взаимно допълващи се семантични категории, примерно: реалното (К форма) и абстрактното (А форма).

Към двуконпонентните визуални форми се отнася и категорията К + А форма, но не като преход (преливане), а като взаимно допълващо се съчетание, което се използва в рекламата и „провокативните“ решения, създадени преднамерено, за да се „забият“ в подсъзнанието на аудиторията.

3. Триконпонентни визуални форми, образи, изображения:

1) Пълното семантично изследване изисква обхващането на всичките 24 взаимодействия между тройки от семантични елементи/същности.

2) Изграждането и на тези категории от взаимодействия се подчинява също така на вече споменатия композиционен принцип за хармонично обединяване и съчетаване с единство и съподчиненост - следва да се отчита и изплъзваща се от вниманието ни „формула“, че „триконпонентната картина е сбор от двуконпонентна плюс още нещо – но вече от трето йерархично ниво“. Казана донякъде софистично (като софизъм), тази мисъл не е толкова трудна за интерпретиране, тъй като в много случаи двуконпонентните творби съдържат второстепенни адитивни или субтрактивни характеристики или елементи/конпоненти, в хармония с холистичността/холизма на глобалната творба.

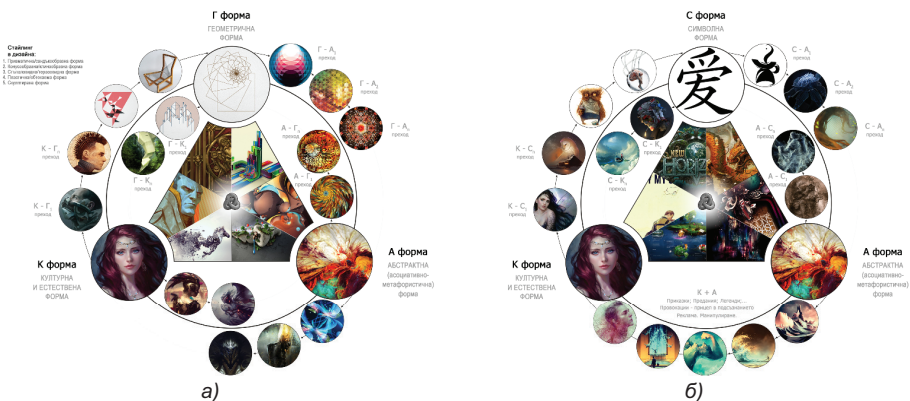
3) Те предлагат наистина впечатляващи решения при специални и много сложни сюжети и изискват високо или върховно майсторство.

4) Те имат своето реално място при изграждане на визуални картини както поради сложността си като оправдан факт, а също така и поради дълбоки и субективни причини: преценката за „сложно“, „сложност“ е наистина субективна и всеки автор следва своя мисловен стил, мисловните си модели, своя алгоритъм за самопрограмиране при решаване на задачи/проблеми и при вземане на решение.

4. Четириконпонентни визуални форми, образи, изображения - Създаване на „пълноформатни“ визуални форми – най-сложни и трудни за анализ и синтез.

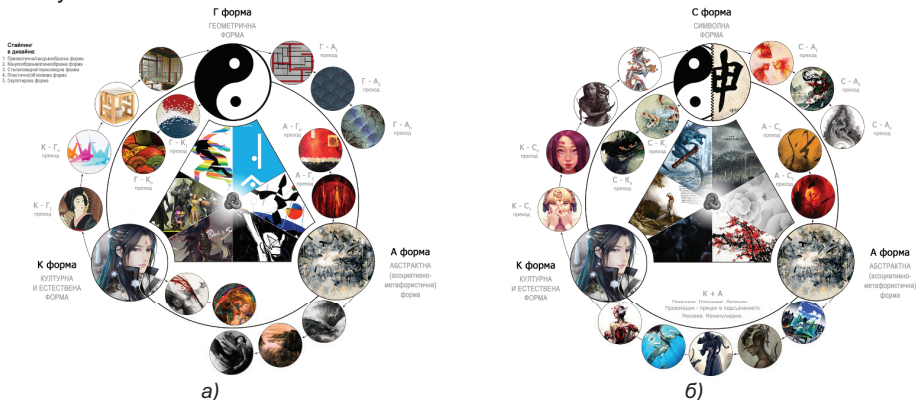
КРЕАТИВНО-ИНОВАЦИОНЕН СИНТЕЗ НА ТИПОВИ РЕШЕНИЯ ЗА СЕМАТИЧЕН КРЪГ

1. Универсален семантичен кръг с илюстрации от реалното художествено и графично творчество на съвременни творци, представящи готови целесъобразно подбрани картини

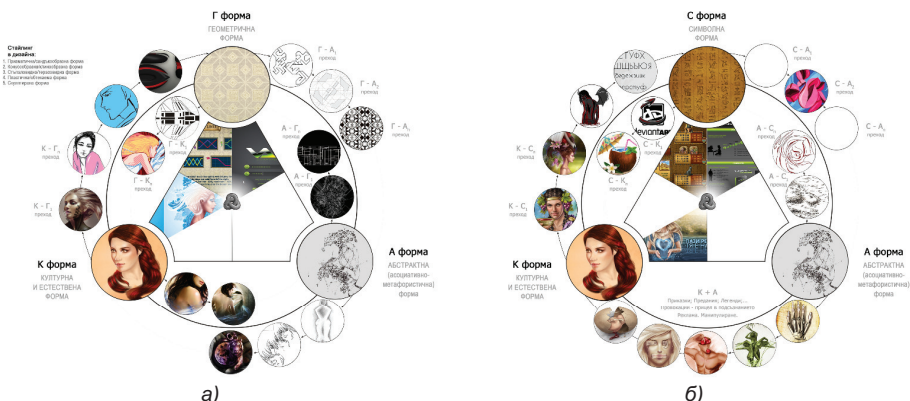
Фиг. 2. а,б. Универсален семантичен кръг

2. Семантичен кръг с илюстрации от известни творци, школи, епохи в азиатско-то изкуство

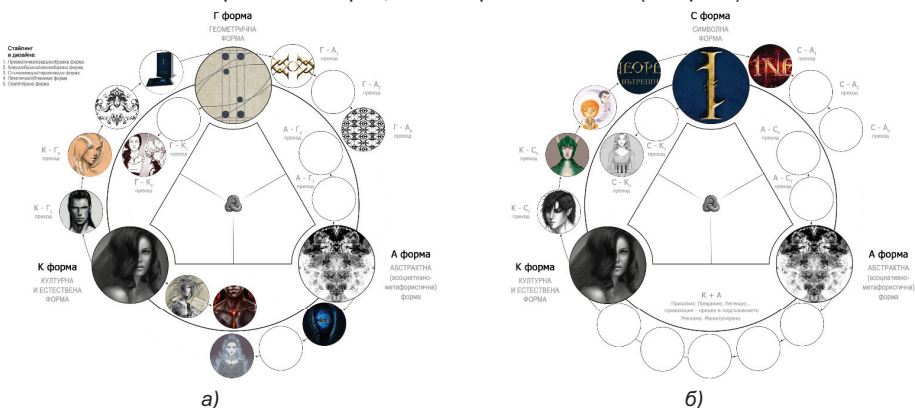
Фиг. 3. а,б. Семантичен кръг с илюстрации от азиатското изкуство

3. Авторски семантичен кръг с оригинални решения на креативно-иновационна личност

Фиг. 4. а,б. Семантичен кръг с авторски творби

4. Семантичен кръг с илюстрации към проект за книга (Inexplicit)

Фиг. 5. а,б. Семантичен кръг с илюстрации към проект за книга (Inexplicit)

РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЯ

1. Семантичният кръг е оригинална хипотеза и модел за евристична систематизация на визуалните образи, независимо от типа и предназначението им. Тя внася достатъчно обективност, за да стане възможно намирането на обща гледна точка, на общ „език“ за творене и разбиране/интерпретиране въз основа на заложените смисъл, значение.

2. Теорията на възприятието, респективно осмислянето, тълкуването и интерпретирането на визуалните и вербалните аспекти и измерения на околния свят, обогатен от материалното и духовното, създаван от човека, ни изправя пред множество от крайности и феномени като: Материално и духовно (невещево); Оконтурено (твърдо) и неоконтурено (респективно; течно, газово и дифузно); Наблюдаемо и ненаблюдаемо, респективно полево; Реално и абстрактно; Еднозначно и нееднозначно; Рационално и ирационално; Определеност и неопределеност; Структурирано и неструктурирано (аморфно); Предвидимо и непредвидимо (случайно, фантастично); Линейно и нелинейно; Разбираемо и неразбираемо; Смислено и безсмислено; Образи и понятия в езика; Нисък и висок праг на семантичност на личността поради количествени и качествени нива на тезауруса; И други.

Всичко това усложнява неимоверно възприемането, тълкуването и интерпретирането на визуалните и вербалните категории и средства като инструменти на комуникацията и презентацията.

Изненадващо е, че в този привидно неуправляем или непроходим хаос идентификацията е възможна благодарение на семантиката, по-специално на идеята за семантичен кръг.

3. Препоръки:

1) Всяка творческа идея може да бъде позиционирана и изпълнена на желано от автора място в семантичния кръг, т.е. може да ѝ се придадат практически неограничен брой варианти за интерпретации/импровизации.

2) Съчетаването на идеи от две семантични категории се осъществява в съотношения, приети от автора, т.е. в съответствие с творческите му концепции и предпочитания.

Аналогично – при съчетаване на трите семантични категории.

3) Семантичният кръг е принципна творческа картина, която позволява комуникация „Автор-Аудитория“ на разбираем семантичен „език“.

Право на всеки автор, като се отчита спецификата на неговия алгоритъм за самопрограмиране на личността (АСЛ) да разбира идеите на семантиката (семантичния кръг), като внася свои нюанси и вариации – тъй като е естествено да няма две творчески личности, които мислят, интерпретират и решават по един и същ начин, с едни и същи мисловни модели, ценности и оценъчни скали.

4. Креативно-иновационният потенциал на семантичния кръг е наистина забележителен, за което свидетелстват аргументите:

- 1) Няма ограничения относно сферите на приложението му.
- 2) По принцип, всяка идея за новосъздаван визуален образ може да бъде ситуирана на избрани от автора позиции в семантичния кръг.
- 3) Стимулира иновационния подход и води до неподозирани прозрения и открития за изпълнение – от традиционното до нешаблонното възникване на идеи както за хоризонтални, така и за вертикални иновации.
- 4) Притежава висока дидактична стойност.
- 5) Допуска развитие на структурни модификации и решения както на равнинни, така и на тримеренционални изпълнения.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Семантичният кръг се използва интензивно през последното десетилетие при обучение на студенти от различни специалности на University of Ruse. От една страна той развива и усъвършенства познавателния и културния хоризонт на личността и се посреща охотно и с интерес като творческо-приложна задача. От друга страна той има висок дидактичен потенциал, приложим и много ефективен при формиране и усъвършенстване на знания и умения по комуникации и презентации, както при възприемане, създаване и интерпретиране на визуални, така и по аналогия и на вербални образи – образи на думите и мисълта, на речовата култура.

ЛИТЕРАТУРА

[1] Orloev, N., Beloiev, H., Boneva, P., Semantic Circle of Visual Forms/Images, Intl. Conference ICERI - Proceedings, Seville, November, 2014.

[2] Boneva, P., Orloev, N., Beloiev, H., SEMANTIC CIRCLE - analysis and synthesis of standard solutions, Intl. Conference ICERI - Proceedings, Seville, November, 2014.

За контакти:

Инж.-диз Петя Бонева, Катедра “Промишлен дизайн”, Русенски университет “Ангел Кънчев”, тел.: 0888599930, e-mail: pboneva@uni-ruse.bg

Докладът е рецензиран.